



Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. Lambacensis monasterii, in locum clericorum substitutis
Benedictinis, per B. Adalberonem fundatio et dedicatio: ejusdem Beati
obitus et sepultura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A r Hujus quoque beati Præsulis gesta dederunt Majores nostri ad diem 8 Augusti.

s Adi B. Altmanni Acta loco mox indicato.

t Redi ad Annotata hic lit. o.

u In editione Pezii sequentibus præmittuntur hæc : De obitu Wirzburgensis episcopi, et subrogatione episcopi Adalberonis; in editione vero Joann. abb. ista : De obitu Brunonis episcopi Wirzburgensis, et subrogatione divi Adalberonis.

x Apud Joann. abb. legitur : Bruno præsul etc., qui reipsa tunc erat Herbiopolensis episcopus, obiitque anno 1043, ut videre licet in Opere nostro ad diem 17 Maii, ubi de eodem Sancto actum est.

y Apud Joann. abb. Ritibus.

z Hæc anno 1043 contigisse, probavi in Commentario prævio, num. 52 et seq.

aa Psalm. 100 v. 1.

bb Lucæ cap. 6, v. 56.

cc Psalm. 37, v. 2 : Recta iudicate, filii hominum.

dd Nimirum, quia Herbiopolensis episcopus princeps est et dux Franconia.

B ce Indicat hic bellum inter Henricum IV Germaniæ regem, ejusque filium Henricum V, quem ille successori sibi nominaverat : at quam turpiter hic erraverit biographus, observavi in Comment. prævio § 3.

f In editione Joann. abb., non in Peziana, hic denuo præmittitur titulus : De institutione cœnobii Lambacensis in collegium clericorum sæcularium.

gg Eccles. cap. 1, v. 2.

hh Rursum in editione Joan. abb. hic sequitur titulus : De schismate inter Henricum imperatorem, et filium ejus, itidem Henricum, orto, et filium ejus, itidem Henricum, orto. Eadem fere habet Pezsius. Vide Annotata ad lit. ce. Quam ob rem ad sequentia, velut ad rem nil pertinentia, nihil aut parum annotabo.

ii Matt. cap. 10, v. 21.

kk Henricus IV anno 1105 tandem coactus fuit augustalia imperii insignia Henrico V filio suo tradere, annoque sequenti mortuus est. Nugæ ergo sunt, fabuleque, quas subdit biographus de causis exsiliæ B. Adalberonis, jam inde ab anno 1090 mortui. Mirum hæc a Mabillonio inobservata mansisse, dum hanc ipsam B. Adalberonis Vitam in Actis Sanctorum sui Ordinis exhibuit.

C Veram ejusdem beati Episcopi exsiliæ causam exposui in Commentario prævio §§ 5 et 6, quos consule.

ll Vide mox dicta lit. præcedenti.

mm S. Blasii episcopi et sociorum martyrum Sebastenorum quadruplicia Acta data sunt in Opere nostro ad diem 5 Februarii, quæ, si lubet, de his consule. De S. Silvestro Papa agetur ad diem 31 Decembris.

nn Matt. cap. 10, v. 25 : Cum autem persequantur vos in civitate ista, fugite in aliam.

oo Joann. abb. præmittit hunc titulum : De reditu episcopi Adalberonis ex Franconia in Noricam regionem, et de mutatione clericorum sæcularium in Ordinem S. Benedicti : Pezsius vero solum istum : De transitu episcopi Adalberonis a Franconia in Noricam regionem. Recessit revera beatus Præsul e Franconia Lambacum, quod, ut dixi, nunc Austriæ, tunc Baviaræ ditionis erat; non tamen eo recessit sub Henrico V sæculo XII, quo tempore ille dudum desiderat vi-

vere, sed sub Henrico IV circa annum 1077, ut ostendi in Commentario prævio § 6.

pp Psalm. 85, v. 11.

CAPUT II.

Lambacensis monasterii, in locum clericorum substitutis Benedictinis, per B. Adalberonem fundatio et dedicatio : ejusdem Beati obitus et sepultura.

Videns autem antiquum patris institutionem in Lambacensi loco a constare non posse, Officia, tam nocturna, quam diurna, negligenter, nec suo tempore, celebrari; clericos ibi dispositos non tute a casulis suis posse egredi propter timores nocturnos; quia sæpenuero arcerent eos et includerent tempestates imbrum, coruscationes fulgurum; brumali vero tempore densitates nivium, sævitia nefandarum bestiarum, pericula latronum, et aliorum, quæ longum est enarrare, genera dispendiorum; asserebat insuper magis congruum fore, cœnobitam a secretis cœnobii, non rure, ad divina peragenda, absque periculis corporis, et timoribus humanis prodire. Super hac re consultit episcopum Pataviensem Altmannum b, præ cæteris sibi peculiarem et intimum amicum, in cujus diocesi locus ille situs est, ad quem etiam spiritalia spectabant, et, quæ de transmutatione clericorum animo conceperit, beato aperit viro. Approbat ille et commendat, dicens, hunc animum divinitus sibi inspiratum, bonum hunc cogitatum in acta posse procedere, dummodo Apostolici auctoritate ex omni parte roboretur. Tum vero legati ad id negotium idonei et honorati eliguntur, et Romam diriguntur; qui post itionis suæ causam expositam Papæ Gregorii c benivolentiam, conniventiam, auctoritatemque sollemniter reportant.

20 Et cum dies opportunus accidisset, beatus præsul Adelbero, sollemni spiritualium usus consilio, clericos semovit, monasticamque vitam d in Lambacensi cœnobio instituit; et, quicumque ex clericorum ordine ad hoc propositum transire voluissent, non prohibebantur, nolentes non cogebantur; necessaria tamen eis, quoad viverent, providebantur. Præfecit autem Fratribus inibi degentibus abbatem Ekkebertum, virum venerabilem, morum honestate Deo complacentem, qui postea occasione accepta humillimis obtinuit precibus, ut ipse abrogaretur e, et unus e Fratribus suis, Becemannus f subrogaretur. Qui adeptus abbatia dignitatem, sobrie, juste et pie vivens, curam ejus, quamdiu Domino placuit, administravit, beatoque fine ex hujus incolatu seculi ad Auctorem vitæ transivit. Cæterum, ne quis nos autemet novam elicere fabulam, non sequi veritatis regulam, Privilegii præsentis auctoritate thema narra-tiunculæ nostræ dignum duximus roborare g.

21 « In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Ego Adalbero, Dei gratia Wirzburgensis episcopus, notum esse volo omnibus » Christi

AUCTORE
ANONYMO.

Clericis Lam-
bacensibus a
patre suo fun-
datis

a

E

b

c

F
monachos
substitutit sub
abbate Ekke-
berto, ac de-
inde Becem-
manno.

d

e f

g

Recitatur in-
strumentum

AUCTORE
ANONYMO.

» Christi fidelibus, qualiter parentes mei ob sa-
 » lutem animarum suarum in loco Lambach di-
 » cto congregationem instituerunt clericorum ;
 » et qualiter ego hæres eorum factus, licentia
 » domni Apostolici Papæ Gregorii (qui et Hilti-
 » brandus *h*) pro hac in eodem loco congrega-
 » tionem substitui monachorum, consensu et
 » consilio parrochiani episcopi Bataviensis,
 » scilicet Altmanni *i*. Et quoniam communis
 » vita monachorum plus indiget, quam secula-
 » rium conventus clericorum, ad supplementum
 » eorum ex nostro adauxi fisco quatuor videli-
 » cet silvas, quarum duæ juxta Trunam *k* in
 » parte Aquilonari sunt sitæ; una mercato Wels *l*
 » inferior; alia superior. Inferioris vero hardis
 » memorarius erat Enzo; superioris autem har-
 » dis memorarius *m* erat Engizo. Ex altera autem
 » parte ejusdem fluminis Trunæ contra Meri-
 » diem duæ silvæ; una ad Buchenloch *n*, cujus
 » memorarius Bero erat; altera ad Etterwalt *o*,
 » cujus memorarius Ello erat. In his ergo silvis
 » solus abbas absque ulla contradictione pro suo
 » libitu habet potestatem evellendi, domos ædi-
 » ficandi, plantandi, molendinos faciendi, ve-
 » nandi, insuper, quidquid ad utilitatem Fra-
 » trum inde potuerit excogitari.

hujus funda-
tionis,*p**q**r**s**t**u**x**y**z**aa**bb**cc**dd**ee**ff**gg**hh**ii**jj**kk**ll**mm**nn**oo**pp**qq**rr**ss**tt**uu**vv**ww**xx**yy**zz**aaa**bbb**ccc**ddd**eee**fff**ggg**hhh**iii**jjj**kkk**lll**mmm**nnn**ooo**ppp**qqq**rrr**sss**ttt**uuu**vvv**www**xxx**yyy**zzz*Litteræ, qui-
bus B. Adal-
bero B. Alt-
mannum

22 » Addidi insuper, quantum mihi prædii
 » de patruo meo Arbone ad Zuisil *p* contigit,
 » et vicinum mercatum ad Wels; duo quoque
 » mercata in Francia *q*, unum ad Onoldesbach *r*,
 » ad Geroldshoven *s* alterum, cum omni utili-
 » tate ad ipsa pertinente, et parrochiam, quæ
 » dicitur Tutensteten *t*. Hæc omnia Ekkeberto,
 » venerabili abbati, commisi eo, quo ego hæc
 » jure habui, monasteriique curam potestative
 » habere feci. Hujus rei testes sunt Eberhardus
 » comes, Marchwardus, Gerungus, Ebo, Hein-
 » ricus, Zeizolf, Arbo, Porn, Nendingus, Archo,
 » Herrandus, Penno, Wermut, Arbo, Erchen-
 » bertus, Adalrammus, Altmannus, Adelbertus.
 » Actum est Ratisponæ anno M.VI. Indictione
 » VIII. Episcopatus autem domni Adalberonis
 » XIIII. Deinde *x* post aliquantum temporis ab-
 » batis Ekkeberti coactus piis petitionibus ab
 » hoc onere sibi imposito eum absolvi; sed ex
 » suis ille unum Fratrem, nomine Becemannum,
 » in hoc abbatiæ onus elegit *y*. Hunc quoque
 » pergens mecum illuc adduxi, eandemque
 » rem, qualiter antecessori suo commissa erat,
 » commisi.

23 » Cum autem hoc ipsum monasterium,
 » instauratum, a supradicto episcopo Altman-
 » no *z*, et a me pariter dedicaretur anno Domi-
 » nicæ Incarnationis MXXXVIII *aa*, Indict. XII,
 » Epacta VI, Concurr. VI, XVIII. Kal. Octobris,
 » anno ordinationis domni Altmanni XXV, mei-
 » que XLV, iterum et tertio hæc, quæ prius feci,
 » renovavi, tradens tunc ad altare S. Mariæ, et
 » S. Kiliani unam stabulariam curtem *bb* ad
 » dotem, simul cum his omnibus, quæ a me,
 » vel a parentibus meis, ante ad illud tradita
 » fuerant. Hæc, episcopali banno *cc* atque hu-
 » jusmodi anathemate ambo episcopi confirma-
 » vimus, ut, si quis hanc traditionem destruere
 » præsumperit, ligatis manibus et pedibus,
 » mittatur in tenebras exteriores; ibi erit fletus
 » et stridor dentium. »

24 Qualiter autem sollemnitas Dedicationis
 » sit percelebrata, paucis in sequentibus liquebit.
 » Beatus præsul Adalbero, ut effectui manciparet,
 » quod pio conceperat animo, literas episcopo

Altmano, amico intimo, transmisit, hæc con-
 » tinentes: « Altmano, patri sancto et venerabili,
 » sanctæ Pataviensis ecclesiæ digno præsuli,
 » Adalbero, Dei gratia Herbipolensi ecclesiæ
 » præfectus, licet nunc violentorum manu inju-
 » ste ejectus, Fontem vitæ sentire, et ad ejus
 » haustum pervenire. Quia, teste Propheta, in
 » manu Domini sumus, ut lutum in manu fi-
 » guli *dd*, et Figulus noster lutum in quamlibet
 » facit transire formam et imaginem, defectivam
 » tamen (quia debemur morti nos, nostraque;
 » et omne, quod est genitum, tendit ad interi-
 » tum; jamque canus enervitatem suam mun-
 » dus ad deteriora vergendo indicat, quam *ee*
 » indies deficiendo labitur, et lapsus defectio-
 » nis ruina insequitur) vereor affatim, ne nos
 » improvisos et imparatos fluctibus suis ingur-
 » gitet.

25 » Quoniam autem, dispensante Deo, quasi
 » postliminio paternæ hæreditatis solus relictus
 » sum hæres, satis multum pertimescendo me-
 » ditatus sum nocte cum corde meo, ne propter
 » varia rerum dispendia, quæ posthac superve-
 » nient universo orbi, et propter hominum post
 » futurorum inertiam, consecratio Lambacensis
 » cœnobii in longa tempora differatur, et dilata
 » intermittatur. (Scio enim, pater mi, quia justis
 » supplicationibus semper præsto es, et pia vota
 » intueris) propterea multa confidentia anima-
 » tus et roboratus peto, rogo, ut intuitu divini
 » timoris per industriam sanctitatis tuæ conse-
 » cratum *ff* vertatur in oratorium, quod pia
 » sollicitudo patrum meorum condidit monaste-
 » rium, ubi divinum jugiter adjutorium invoce-
 » tur, et Deus in Sanctis suis laudetur.

26 » Quamvis hoc per me fieri liceret, non
 » expedit quidem; vetant etiam decreta falcem
 » mittere in alienam segetem, ne usurpatio et
 » indiscreta invasio alienæ rei, aususque teme-
 » ritatis generet offensam, odium, aut schisma
 » in contubernio fraternæ unitatis. Felicem enim
 » me fore, existimo, si, me agente, me patran-
 » te, me marthantæ *gg*, tam sacratum perpetra-
 » tum fuerit negotium; tu felicior, si tua beata
 » opera ille, quem cæli capere non possunt,
 » locum sibi habitationis cum Sanctis suis hæc
 » in æde delegerit. Qui te, ut pupillam oculi,
 » custodiat, et sub umbra alarum suarum pro-
 » tegat. Amen. »

27 Pius autem episcopus, visis literis, gavi-
 » sus est, et Amico dilecto literas transmisit
 » dilectione plenas, hunc tenorem continentes:
 » « Adalberoni, patri beato et venerando, sanctæ
 » Herbipolensis ecclesiæ antistiti per omnia di-
 » gno, Altmannus Dei gratia Pataviensis sedis
 » pontifex *hh*, licet indignus, in tribulatione non
 » deficere, in fide stare, viriliter agere. Ne circa
 » vilem patulumque morer orbem, literis san-
 » ctitatis tuæ visis, quasi de gravi somno sum
 » suscitatus, et adeo exhilaratus, ut mæror, qui
 » præcordia dudum cinxerat mea, admodum
 » sit mitigatus. Funiculo triplici, quem philoso-
 » phia manibus summæ discretionis et provi-
 » dentia tribus fidibus, fide scilicet, spe et cha-
 » ritate contexuit, in tantum nos connexuit,
 » consociavit, connivit sapienter, fortiter, salu-
 » briter, ut nullo erroris impulsu rumpatur,
 » etiamsi quovis impetatur periculorum et dis-
 » criminum turbine.

28 » Hunc esse funiculum, puto, de quo
 » Sapiens quidam, FENICULUS, inquit, TRIPLEX
 » in quibus hic
 » illius precibus
 » annuit,
 » DIFFICILE

D

dd

ee

ad dedican-
dam Lamba-
censem ecclē-
siam

E

ff

invitavit;

gg

F

et ad has red-
ditur a B. Alt-
manno,

hh

A » DIFICILE RUMPTUR *ii*. Cum autem dicit DIFFI-
 » CILE, innuit, suum quoque modo posse rumpi
 » funiculum. Noster autem funiculus nunquam
 » rumpetur, dummodo fervor charitatis non
 » refrigescat, aut tepescat. Quid plura? Pa-
 » ratus sum tecum in carcerem et in mortem
 » ire; et quomodo juste petita negare tibi po-
 » tero, qui nil negans, vultum tuum honorare
 » semper paratus sum, et ero? Ego quidem,
 » sicut petis, sollempnitatem dedicationis tecum
 » celebraturus venio; sed vereor, ne, dum mul-
 » torum nitimur militare compendiis, vertatur
 » in contrarium, et hoc a communibus alis, quæ
 » naturali quadam animi feritate etiam insoniti-
 » bus irrogare depilationis moluntur dispendia,
 » dum nostra opinantur tripudiare presentia *kk*.
 » His et aliis charibundum furis, quæ emergere
 » possunt,
 » In nostras curas area lata patet.
 » Sed ejus erit ea mitigare, cui servire
 » est regnare. Præx *ll* tua imperium est. Præ-
 » terea *mm* prudenter fecisti, quod faciem meam
 » honorasti, et legem meam diocesianam mihi
 » exequendam adjudicasti. Tamen si divinum
 » illud officium aggressus fuisses, parum in me
 » deliquisses; quia tecum sentio, tecum sum et
 » ero, tua facta per me sunt omnia protinus
 » alba. Quia vero juxta præceptum Domini ju-
 » bemur afflictis, in tribulatione positis, conde-
 » scendere, socios *nn* passionum fieri, flu-
 » ctuantes solari; moneo, suggero, suadeo, ne
 » deficias a disciplina Domini, et ne fatigeris,
 » dum ab eo argueris; quem enim Dominus di-
 » gigit, corripit, et quasi pater in filio complacet
 » sibi *oo*. Juxta est etiam his, qui tribulatio sunt
 » corde et humile spiritu salvabit *pp*. Gaude,
 » Pater mi, et lætare, quia dabit Deus his quo-
 » que finem, et dum minime credis,
 » Grata superveniet, quæ non sperabitur,
 » hora.
 » Deus Pater misericordiarum, et Deus totius
 » consolationis, consoletur nos in omni tribula-
 » tione nostra. Amen *qq*. »
 » 30 Paucis perinde evolutis dierum intersti-
 » tiis, mense octavo *rr*, eo videlicet tempore, quo
 » Judei festum scenopegæ scs celebrabant, hodie-
 » que celebrant, tempore illo, quo omnis proven-
 » tus totius anni in unum congregatur, unde et
 » Autumnus tempus illud appellatur (nam cornu
 » pleno copia tempus perfudit, fugit hoc inopia,
 » quo totus annus ludit) venit episcopus Altman-
 » nus Lambach, sicut citatus erat: præsul vero
 » Albero totus festivus et lætabundus occurrit ei,
 » excipiens eum cum laudibus, hymnis et cantici-
 » cis; acsi angelum Dei excepisset, ita in adventu
 » ejus jocundatus est, et, quod reliquum fuit diei,
 » vicaria et charitativa collatione expensum est.
 » Crepusculo autem alterius diei illucescente,
 » omnia ad diem festum pertinentia parata erant.
 » Jamque procedent ambo episcopi, suo tempore
 » pontificalibus induti, jam quasi deificati, Spiritu
 » Sancto præduce.
 » 31 Episcopus quidem Altmannus majus et
 » principale altare in honore beate Dei Genitricis
 » et S. Kiliani martyris sociorumque ejus conse-
 » crat; et hoc propter geminæ devotionis affec-
 » tum; tum propterea, quia pius pater Albero *tt*
 » episcopium Wirzburgense rexit; tum quia filius
 » ejusdem loci extitit *uu*. Altare vero, quod secun-
 » dum a principali locum obtinet, beatus præ-
 » sul Albero in honore S. Johannis Evangelistæ,
 » Octobris Tomus III.

*eumque ami-
 cissime lau-
 davit et so-
 latus est.*
ll
mm
nn
oo
pp
qq
Statuto die
Altmannus
et Adalbero
ecclesiam
Lambacen-
sem,
rr
ss
in qua hic
miro casu se-
pulturam sibi
eligit,
tt
uu

aliorumque Sanctorum, quorum reliquia ibi
 sunt reconditæ, consecrat; et cum jam gerula *xx*,
 sacra gerens officula, loco confessionis impo-
 nenda esset, gemma pontificalis annuli elapsa
 thecam incidit confessionis. Levita autem, quasi
 novo experrectus miraculo, ut gemmam erue-
 ret, manum extendit. Episcopus vero clementer
 eum intuens, et *yy* aliquid divinum hac in re
 præsigium intelligens: Sine, inquit, fili, sine;
 conversusque ad clerum, et circumstantem popu-
 lum, digito designat locum. « Hæc, inquit,
 » requies mea in seculum seculi: hic habitabo *zz*,
 » quoniam elegi eam.»
 » 32 Omnis ergo ecclesia circumflua regionis
 convenerat ad Dedicationis diem festum, ad sacri
 exercitiū spectaculum, eratque quadrifidum
 hac die largitate divina tripudium. Pœnitentes,
 cujuscumque criminis rei, de absolutione et re-
 missionem peccatorum gratulabantur, pauperes
 de recreatione sua jocundabantur, omnis in
 commune ætas verbo salutis et doctrinæ saluta-
 ris ab ore utriusque pontificis feliciter hausto
 spiritali gaudio replebatur, de visitatione ang-
 gelorum, in scala Jacob ascendentium et descen-
 dentium, exhilarata consolabatur, et quasi Do-
 minum summitati scalæ innixum cerneret, in
 sanctitate et justitia ei famulabatur *aaa*. Præ-
 terea, qui post Baptismi Sacramentum confir-
 mandi lege Christianorum erant, episcopis
 beatis ad confirmandum offerebantur, jamque
 signo victoriæ frontibus eorum unguine chris-
 matis indito, quasi in reges ungebantur, sicut
 prius in Baptismate oleo sancto in sacerdotes
 uncti sunt; ut adimpleatur, quod Petrus de
 fidelibus ait: « Vos estis genus electum, regale
 » sacerdotium. gens sancta, populus adquisi-
 » tionis *bbb*. »
 » 33 Hac etenim unctione percelebrata, sum-
 ma totius Christianæ religionis in nobis confir-
 matur, stabilitas fidei, prius novella et rudis,
 consolidatur. Est adhuc causa non contemnenda
 Confirmationis fidelium, ut videlicet invenian-
 tur in numero centum quadraginta millium, qui
 in Apocalypsi ab angelo in frontibus signati, a
 documento quatuor angelorum, quibus datum
 est nocere terræ et mari, segregantur *ccc*. Cer-
 neres ibi impletum, quod propheta ait « Cele-
 » bra, Juda, festivitates tuas, et redde Domino
 » vota tua *ddd*. » Videtur et poeta nobis ap-
 plaudere, jocundando ludens:
 » Salve festa dies, meliorque revertere sem-
 » per.»
 Sollemnitate itaque sollempniter sollempnizata, ab
 omnibus discessum est, gratia Dei usque ad con-
 summationem seculi ibi perdurante. Acta sunt
 hæc anno Dominicæ Incarnationis *MLXXXVIII eee*
 Indict. xii. xvii Kal. Octob. *fff*.
 » 34 Secundo deinde anno beatus præsul Adal-
 » bero *ggg* migravit ad Dominum, sepultus in
 eodem, quod dedicaverat, monasterio, eo in
 loco, quem demonstraverat digito *hhh*, patri-
 bus et paternis participans sepulchris in pace.
 Tertio itidem anno *iii* episcopus Altmannus ob-
 dormivit in Domino, tumulatus in monte Gote-
 wico, in monasterio, quod fundaverat *kkk*.

AUCTOR
 ANONYMO.
xx
yy
zz
magna cum
sollemnitate
E
aaa
bbb
dedicant an-
no 1089.
ccc
ddd
F
eee
fff
Adalbero se-
cundo, et Alt-
mannus tertio
anno post
moriuntur.
ggg
hhh
iii
kkk

ANNOTATA.

a *Adi hujus Vite cap. 1; num. 14.*
 b *Fundationis, quam biographus hic enarrare*
incipit, charta, inferius referenda, signata est
anno MLVI; beatus autem Altmannus non ante
 60 annum

AUCTORE
ANONYMO.

annum 1065 creatus est Pataviensis episcopus; qua igitur ratione potuit B. Adalbero hunc, velut Pataviensem episcopum, anno 1056 consulere, ejusdemque consensum flagitare pro Benedictinis monachis in canonicorum Lambacensium locum substituendis? Si pro Altmanno biographus nominasset Engelbertum, ejusdem Altmanni decessorem, nulla fuisset difficultas. Vide dicta in Comment. prævio num. 57.

c *Aque infelix hic fuit biographus in Romano Pontifice, quam mox in Pataviensi episcopo nominando; nullus enim id temporis Romanæ Ecclesiæ præsedit Gregorius, sed Victor II. Biographus, ut infra videbimus, credidit, præsedisse tunc S. Gregorium VII; verum hic primum anno 1075 ad summum illum Pontificatus apicem ascendit. Redi ad Commentarium prævium num. 56 et seqq.*

d *Ordinis S. Benedicti, ut habet Poeta in Vita inferius danda, et aliunde certum est.*

e *De hoc primo Lambacensis cœnobii abbate consonat Catalogus ejusdem loci abbatum, quem ex autographo codice Lambacensi vulgavit Pezius B tom. II Scriptorum Rerum Austriacarum. Verba accipe: Ekkebertus primus abbas a beato Adalberone episcopo Lambacensi loco prælatus est, qui postea humillimis obtinuit precibus, ut hoc absolveretur jugo; et absolutus est, parvipendens ab hominibus vocari RABBI. At quamdiu hic præfuerit, non comperi.*

f *De hoc sic habet Catalogus mox laudatus: Becemannus, unus e Fratribus suis (id est, ex religiosis Ekkeberti subditis) auctoritate episcopi Alberonis (sic ibi legitur pro Adalberonis) et votiva Fratrum concordia petente, eligitur, durans usque ad finem. Sed in quem usque annum vixerit, non additur. Porro Becemanno mortuo suffectus ibidem dicitur Sigisboldus, qui (ut additur) plures rexisse abbatias fertur, inter quas et Medelicam tenuit. Vide, quæ ex hoc loco post Pezium observavimus in Comment. prævio num. 44 et seqq.*

g *In edit. Joann. abb. hic subditur: Litteræ fundationis.*

h *Designat S. Gregorium VII, qui ante Pontificatum Hildebrandus dictus fuit; verum hunc sive ab ipso biographo, sive ab alio quopiam inepto interpolatore, huic loco perperam insertum esse, collige ex mox annotatis ad lit. c, ac latius C ex Commentario prævio ibidem allegato.*

i *Quæ de intruso Pontificis Gregorii nomine dixi, eadem de Altmanni vocabulo hic dicta sunt. Relege Annotata ad hoc ipsum caput lit. b et c.*

k *Vide Annotata ad cap. 4, lit. d.*

l *Mercati varia significatio legi potest in Glossario Cangii. Hic usurpari videtur pro foro, seu loco nundinarum; nisi forte ea vox hic accipienda sit pro agro terræve spatio, certum auri vel argenti pondus, quod Marcam vulgo appellant, quotannis pendente. Porro Welsa, vulgo Wels, Superioris Austriæ ad Trunam oppidum est, quod ad Arnoldum, B. Adalberonis patrem, pertinuisse, in Commentario prævio annotavi.*

m *Id est, custos memoris.*

n *Ad hanc vocem sæpe laudatus Sigismundus Calles in Indice Topographico ad partem I Anualium Austriæ hæc annotavit: Sylva ad Trunam fluvium in parte Australi, juris Lambacensis: unde colligendum videtur, eandem silvam eodem nomine hodieque exstare, et ad Lambacense monasterium etiam pertinere.*

o *Laudatus Calles ad hanc vocem ibidem ait: D Olim ad Trunam fluvium Superioris Austriæ; ubi olim haud dubie addidit, quod is eo nomine non amplius exstet.*

p *Ad hanc quoque vocem Calles sic habet: Zwisila, Zwiselburg. Vide Wiselburg, de quo præmiserat: Wiselburg, olim Zwisela et Zwiselburg... castrum ad Erlafam fluvium in Austria Inferiori.*

q *In Francia, scilicet Orientali, seu Franconia, ex qua oriunda fuit Regila, B. Adalberonis gentrix.*

r *Onoldium, alias Onspachium, seu Anspachium, Germanis Onolzbach, Ohnsbach et Anspach dictum, Germaniæ oppidum cum castro est in Franconia, et cognominis Onoldini marchionatus caput.*

s *Geroldshofen apud Merianum in Topographia Franconiæ recensetur inter oppidula episcopatus Herbipolensis.*

t *Hic locus eo mihi nomine ignotus est.*

u *Omnes hæc notas chronicas et inter sese, et cum chronotaxi mea rectissime coherere, jam monui in Commentarii prævii § 5, atque hinc probavi, nomina Gregorii Papæ et Altmanni Pataviensis episcopi ab interpolatore quodam in hanc B. Adalberonis chartam fuisse intrusa.*

x *Hinc incipit altera instrumenti pars, priori multis annis post ab eodem beato Fundatore adita.*

y *In Catalogo abbatum Lambacensium verbis lit. f recitatis dicitur Becemannus non solo Ekkeberto, sed etiam, votiva Fratrum concordia petente, suffectus abbas fuisse.*

z *Recte hic nominatur Altmannus, qui tunc jam numerabat annum episcopatus sui vigesimum quintum; sed ex eodem, quem supra ad lit. i notavi, errore vocem supradicto biographus, vel quidam alter perperam adiecit.*

aa *Joan. abb. hic legit: Anno Dominicæ Incarnationis MLXXXVIII. Sed cum Pezio legendum esse MLXXXVIII, probavi in Commentario prævio § 5, ubi et de ceteris adjectis notis chronice egi.*

bb *Id est, arcam, seu locum, stabulis ad pecora pascenda instructum, vel diversorium.*

cc *Id est, edicto.*

dd *Jerem. cap. 18, v. 6: Ecce, sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea, domus Israel.*

ee *Rectius hic apud Joann. abb. Quoniam.*

ff *Ibidem vitiose: Consecratam.*

gg *Ibid. Procurante.*

hh *Fuerat etiam ipse B. Altmannus pro causa Ecclesiæ Dei e sede sua ab Henricianis deturbatus; sed anno 1082, faventibus Leopoldo et Otocaro, Austriæ ac Styriæ marchionibus, in eam episcopatus sui partem, quæ ab Anaso fluvio ad Orientem protendebatur, restitutus, alteram interrim partem primo Hermannio, deinde Tyemone, schismaticis intrusis, occupantibus.*

ii *Eccles. cap. 4, v. 12.*

kk *Obscure tropicæ phrasis, quam eodem modo tum in autographo Lambacensi, tum in editione Joannis abbatis legi asserit Pezius, hic sensus est: Vereor, ne, dum multorum compendio servare volumus, obsequium nostrum in nostrum damnum vertant communes inimici nostri, schismatici scilicet, etiam dum nostra præsentia se gaudere mentiuntur.*

ll *Obsoletum vocabulum prex, a quo precis etc. Prex ergo hic pro precibus ponitur.*

mm *Joann.*

A mm Joann. abb. Propterea.
nn Idem socii.

oo Proverb. cap. 5, v. 12.

pp Psalm. 55, v. 19.

qq Apud Pezium sequentibus præmittitur hic titulus : Qualiter dedicatio Lambacensis monasterii a duobus episcopis sit percelebrata. Apud Joann. abb. celebrata, cetera consonant.

rr Lege : septimo, sive biographus sic mensem Hebraicum, sive veterem Romanorum, seu mensem Septembrem, ut debuit, indicare voluerit, uti ex dicendis patescet.

ss Observat Pezium, in Ms. codice Lambacensi ritiose legi : Scenopheia; in editione vero Joann. abb. Scenop Regia. Est porro Scenopegia vox Græca, Latine Festum Tabernaculorum, quod Judæis celebrandum erat per Septem dies, a die 15 mensis septimi, qui lunationi nostri mensis Septembris respondet.

tt Joann. abb. Adalbero; monet tamen Pezium, in Lambacensi codice legi Albero, quod etiam in Libello miraculorum, seu studio, seu ex oscitantia, aliquando factum infra videbimus.

uu De SS. Kiliano ac duobus sociis, Franconiae apostolis, Herbipoli occisis et cultis, consule Acta nostra ad diem 8 Julii. Ceterum biographus hic allegat causam, cur Adalbero ecclesie Lambacensis altare princeps etiam SS. Kiliano et sociis dicari voluerit; quia videlicet in ecclesia Herbipolensi, in qua illi coluntur, et admodum juvenis educatus fuerat, et ejusdem episcopus erat.

xx Id est, arcula, sacras reliquias, altari de more inserendas, continens.

yy In editione Joann. abb. desiderantur ista sequentia : Et aliquid divinum hac in re præ sagium intelligens.

zz Id est, hic sepeliar, uti etiam factum est.

aaa Lege Genesis cap. 28.

bbb Epist. 1 Petri, cap. 2, v. 9.

ccc Apocal. cap. 7, vv. 2 et 5.

ddd Nalum cap. 1, v. 15 : Celebra, Juda, festivitates tuas, et redde vota tua.

eee Apud Joann. abb. legitur : MLXXXVIII; sed supra cum Pezio ostendi, cum autographo legendum esse : MLXXXVIII.

fff Supra legebatur eadem sollemnitas peracta XVIII Kal. Octobris. Vide dicta in Commentario prævio num. 30.

C ggg Nempe anno 1090, die 6 Octobris.
hhh Redi ad num. 51 hujus capituli. Hac etiam ratione impletum est, quod B. Adalbero in juventute futurum prædixerat, ut conderet monasterium, in quo esset tumulandus. Ad Comment. prævium num. 27 et sequenti.

iii Obiit B. Altmannus anno 1091, die 8 Augusti; ac proinde non anno tertio post hanc dedicationem, sed secundo post unum mensem paucosque dies complendo, sive illa die XVIII sive XVII sive etiam XVI Kalendas Octobris anni 1089 contigerit.

kkk Sic et B. Altmanni impletum vaticinium est, de quo vide Commentarium prævium num. 27 et sequenti.



LIBER

MIRACULORUM,

Auctore eodem monacho
Lambacensi, sed in fine
parum auctus ab aliis,

Ex eadem editione Hieronymi Pezii tom. II Scrip-
torum rer. Austriac.

VETUS CAPITUM PARTITIO.

Prefatio.

CAPUT I. De paralytico post longam ægritudinem sanato.

II. De puero, utroque pede claudo.

III. De manu arida vinitoris.

IV. De muliere, cujus palmæ colus innexus erat.

V. De muliere curata, cujus manus fusus in hæserat.

VI. De milite sanato.

VII. De muliere, sola cogitatione salvata.

VIII. De uxore militis sanata.

IX. De morbo militis curato.

X. De patre-familias ægotante sanato.

XI. De uxore cujusdam memorarii sanata.

XII. De quodam paupere, post longum languorem sanato.

XIII. De muto, divinitus sanato.

XIV. De filia viduæ, in itinere obeunte.

XV. De muliere, harpaginem sinistra ferente, et liberata.

XVI. De muliere cæca illuminata.

XVII. De quodam cæco illuminato.

XVIII. De muliere contracta sanata.

XIX. De puero claudo et muto sanato.

XX. De puero claudo sanato.

XXI. De cæco a nativitate, illuminato.

XXII. De puero muto curato.

XXIII. De puero muto divinitus sanato.

PRÆFATIO.

Antiqua miracula, divina clementia circa tum-
bam beati patris nostri Adalberonis a haectenus
acitata, propter sui pluralitatem omisimus :
nam et pleraque oblivio absorbit, pleraque
incuria abolevit. Consulendum etiam tardis et
inertibus fore, existimavimus, ne congesta co-
pia eis fastidium pareret. Paucula tantum ex
his, quæ vidimus et audivimus, quæ manus
nostræ tractaverunt, annotare summatim po-
tius, quam latius prosequi, satagimus, ut mo-
dica saltem stilla situlæ devotioni posteritatis
propinetur, si forte occasione competenti Deus
in

AUCTORE
ANONYMO.

E

F

Profertur au-
ctor, se solum
pauca ex mi-
raculis, quæ
vidit, relatu-
rum.

a

b